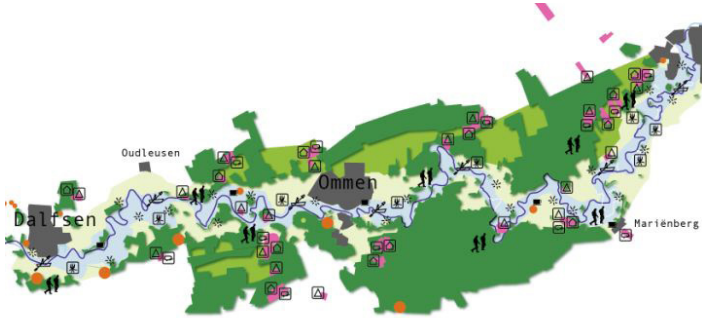
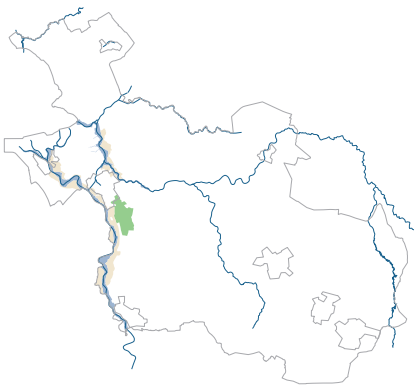

2.8 Laag van het agrarisch cultuurlandschap • Rivierenlandschap, Oeverwallen en Komgronden

Eenheid

Overzicht rivierlandschap, oeverwallen en komgronden (indicatief)

Kenmerken

Rivierenlandschap met wegdorpen op de oeverwallen, (handels)steden aan de rivier. Dynamisch landschap; samenhang tussen rivier, uiterwaarden, dijken, wielen, oeverwallen, komgronden en natuurlijk reliëf/ rivierduinen. Veel functies: water, verdediging, vervoer, handel, schoonheid, natuur. Verdedigingswerken - vestingen, IJssellinie. Wegdorpen op oeverwallen, verspreide bebouwing op rivierduinen. Verkavelingen gebaseerd op richting rivier en hoogteligging. Open reliëfrijk winterbed met wei- en hooiland, geulen en opgaand oobos. Dijk als scherpe grens en markant ruimtelijk element met aan de dijk en op de oeverwal concentraties van bebouwing en beplanting. Binnen-dijks: oeverwallen als kleinschalig (mix) mozaïeklandschap (bebouwing, boomgaarden, akkerbouw, wegen paden); daarnaast open en verkavelde komgronden met weiland, waarin de patronen van de rivier soms nog te af te lezen zijn. Boerderijen zoals karakteristieke IJsselhoeves soms op rivierduintjes.

Ondergrond: vaaggronden
Ontstaan: vanaf ± 400 na Chr
Structuur: uiterwaardenverkaveling, onregelmatige blokverkavelingen op de oeverwallen, regelmatige blokverkavelingen in de kommen.
Nederzetting: dijkdorpen, esdorpen en wegdorpen op de oeverwallen
Schaal erven: grote en kleine erven
Beplantingen: hoog opgaand op de oeverwallen langs wegen en op erven.

Foto: IJssel

Voorbeeld rechts: de Vecht centraal bij de ruimtelijke ontwikkeling van het Vechtdalgebied, Levende Vecht project, AtelierOverijssel 2007

Ontwikkelingen

- Winterbed
 - Hogere rivierafvoer en klimaatverandering vereisen aanpassingen.
 - Risico: techniek (capaciteitsvergroting, tijdelijke berging) is 'leading'.
 - Continuïteit van het rivierlandschap wordt bedreigd door een opdeling in kleinere eenheden.
 - Hier en daar verdwijnt de rivier uit het zicht door (ooi)bosontwikkeling.
 - De gelaagdheid van het cultuurhistorisch landschap verdwijnt soms door het aanleggen van nieuwe natuur.
- Oeverwallen
 - Het kleinschalig mozaïek van de oeverwallen (boomgaarden, erven, akkers, singels) staat onder druk van toenemende bebouwing en perceelsvergroting ten behoeve van landbouwkundig gebruik.
- Komgronden
 - Krijgen vanwege hun relatieve ruimte steeds meer functies toegeschoven waarvoor elders geen plek meer is (hoogspanningsleidingen, verkeerswegen etc.).

Ambitie

De ambitie is de contrasten tussen het dynamische natuurlijke winterbed, de kleinschalige oeverwallen met dorpen, boomgaarden en beplantingen en lage grote open komgronden met verspreide erven op duintjes te vergroten en meer beleefbaar te maken. Rivierverruimende maatregelen inzetten om de identiteit van de rivier als ruimtelijke eenheid te versterken en het onderscheid tussen drukke en rustige zones te accentueren. Eventuele nieuwe bebouwing bouwt voort op de bestaande structuur van gehuchten, landgoederen, linten en erven. In het winterbed is aangepast agrarisch gebruik mogelijk, gericht op openheid en rekening houdend met veranderende (hydrologische) omstandigheden. Hou de rivier beleefbaar en ervarenbaar en vergroot de recreatieve mogelijkheden. Op de oeverwallen wordt gestreefd naar mix van functies (wonen, werken, landbouw). In de kommen is ruimte voor grootschalige landbouw. De open komgronden zijn in principe geschikt voor het ontwikkelen van kleine clusters windturbines. De clusters staan op voldoende afstand van elkaar, zodat ze elkaar landschappelijk gezien niet beïnvloeden. De oeverwallen en de uiterwaarden zijn slecht geschikt voor het plaatsen van windturbines.

Sturing

- Norm
 - Het winterbed krijgt een beschermende bestemmingsregeling, gericht op doorstroming van de rivier en instandhouding en versterking van natuur- en agrarische cultuurwaarden. In het winterbed zijn geen, dan wel plaatselijk zeer beperkte, aangepaste bebouwingsmogelijkheden. Handhaven dijk en wielen als scherpe grens tussen het domein van de rivier en de omliggende gebieden als monumentaal ruimtelijk element.
- Richting
 - Als ontwikkelingen plaats vinden in het winterbed, dan dragen deze bij aan een dynamisch landschap van hoofdgeul en nevengeulen en aan recreatieve toegankelijkheid.
 - Als ontwikkelingen plaats vinden op de oeverwallen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van het gevarieerde patroon van lanen, wallen, agrarische percelen, afgewisseld met boomgaarden en bebouwing.
 - Als ontwikkelingen plaats vinden in de kommen, dan dragen deze bij aan behoud en versterking van het open karakter.